

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 27. septembrī*

Lieta T-330/01

Akzo Nobel NV, Arnema [*Arnhem*] (Nīderlande), ko sākotnēji pārstāvēja M. van Empels [*M. van Empel*] un K. Svāks [*C. Swaak*], pēc tam K. Svāks, advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienų Komisiju, ko pārstāv A. Velans [*A. Whelan*], A. Bukē [*A. Bouquet*] un V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvji, kam palīdz H. van der Vaude [*H. van der Woude*], advokāts,

atbildētāja,

par prasību, pirmkārt, atcelt Komisijas 2001. gada 2. oktobra Lēmuma C(2001) 2931, galīgā versija, par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (COMP/E-1/36.756 — Nātrija glukonāts) 3. un 4. punktu attiecībā uz prasītāju vai, pakārtoti, samazināt prasītājam noteikto naudas sodu.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši M. Jēgers [*M. Jaeger*] un F. Deuss [*F. Dehousse*], sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 17. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas rašanās fakti

- 1 Sabiedrība *Akzo Nobel NV* (turpmāk tekstā — “*Akzo*”) ir mātes sabiedrība uzņēmumu grupai, kuri specializējas ķīmijas un farmaceitiskajā rūpniecībā. Tai pieder visas sabiedrības *Akzo Nobel Chemicals BV* (turpmāk tekstā — “*ANC*”) akcijas. Lietas faktu iestāšanās laikā un laikposmā līdz 1995. gada decembrim *ANC* aktīvi darbojās nātrija glukonāta tirgū, piedaloties sabiedrībā *Glucona vof* — uzņēmumā, ko tā kontrolēja kopā ar *Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA* (turpmāk tekstā — “*Avebe*”). 1995. gada decembrī *Avebe* ieguva *ANC* dalību *Glucona vof*, kas ir kļuvusi par sabiedrību ar ierobežotu atbildību un pieņēmusi nosaukumu *Glucona BV* (turpmāk tekstā — “*Glucona vof*” un “*Glucona BV*”, nenoskirti dēvētas “*Glucona*”).

- 2 Nātrija glukonāts ir daļa no helatoniem, kas ir vielas, kas ražošanas procesā dezaktivizē metāla jonus. Šie procesi īpaši ietver rūpniecisko mazgāšanu (pudeļu vai rīku mazgāšana), virsmu apstrādi (rūsas izturīga apstrāde, attaukošana, alumīnija gravēšana) un ūdens apstrādi. Helatoni tādējādi tiek izmantoti pārtikas rūpniecībā, kosmētikas, farmācijas, papīra un betona ražošanā, kā arī citās rūpniecības nozarēs. Nātrija glukonāts tiek tirgots visā pasaulē, un konkurējošie uzņēmumi darbojas pasaules tirgū.
- 3 1995. gadā nātrija glukonāts pasaulē kopumā tika pārdots par aptuveni 58,7 miljoniem EUR, Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā — “EEZ”) — par aptuveni 19,6 miljoniem EUR. Lietas faktu norises laikā gandrīz visu nātrija glukonātu pasaulē saražoja pieci uzņēmumi, proti, pirmkārt, *Fujisawa Pharmaceutical Co. Ltd* (turpmāk tekstā — “*Fujisawa*”), otrkārt — *Jungbunzlauer AG* (turpmāk tekstā — “*Jungbunzlauer*”), treškārt — *Roquette Frères SA* (turpmāk tekstā — “*Roquette*”), ceturtkārt, *Glucona vof* un, piektkārt, *Archer Daniels Midland Co.* (turpmāk tekstā — “*ADM*”).
- 4 1997. gada martā Amerikas Savienoto Valstu Tieslietu ministrija [*United States Department of Justice*] informēja Komisiju, ka pēc lizīna un citronskābes tirgū veiktās izmeklēšanas ir uzsākta izmeklēšana arī par nātrija glukonāta tirgu. 1997. gada oktobrī un decembrī, kā arī 1998. gada februārī Komisijai tika paziņots, ka *Akzo*, *Avebe*, *Glucona*, *Roquette* un *Fujisawa* ir atzinušas, ka ir bijušas aizliegtās vienošanās par nātrija glukonāta cenas noteikšanu un šīs preces pārdošanas apjomu sadali Savienotajās Valstīs un citur dalībnieces. Pēc vienošanās noslēgšanas ar Amerikas Tieslietu ministriju Amerikas valsts iestādes šiem uzņēmumiem uzlika naudas sodus.
- 5 1998. gada 18. februārī Komisija saskaņā ar 11. pantu Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17, Pirmā Regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 13, 204. lpp.), galvenajiem nātrija glukonāta ražotājiem, importētājiem, eksportētājiem un pircējiem Eiropā nosūtīja informācijas pieprasījumus.

- 6 Atbilstoši informācijas pieprasījumam *Fujisawa* sazinājās ar Komisiju, lai to informētu, ka ir sadarbojusies ar Amerikas valsts iestādēm saistībā ar iepriekš aprakstīto izmeklēšanu un ka tā vēlas darīt to pašu, pamatojoties uz Komisijas 1996. gada 18. jūlija Paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV C 207, 4. lpp., turpmāk tekstā — “Paziņojums par sadarbību”). 1998. gada 12. maijā pēc 1998. gada 1. aprīļa sanāksmes ar Komisiju *Fujisawa* iesniedza rakstveida deklarāciju un materiālus, kuri ietvēra aizliegtās vienošanās vēstures kopsavilkumu, un vairākus dokumentus.
- 7 1998. gada 16. un 17. septembrī Komisija atbilstoši Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktam veica pārbaudes uz vietas sabiedrību *Avebe*, *Glucona*, *Jungbunzlauer* un *Roquette* mītnēs.
- 8 1999. gada 2. martā Komisija nosūtīja detalizētus informācijas pieprasījumus *Glucona*, *Roquette* un *Jungbunzlauer*. Ar 1999. gada 14., 19. un 20. aprīļa vēstulēm šie uzņēmumi paziņoja, ka vēlas sadarboties ar Komisiju, un sniedza tai noteiktu informāciju par aizliegto vienošanos. 1999. gada 25. oktobrī Komisija nosūtīja papildu informācijas pieprasījumus *ADM*, *Fujisawa*, *Glucona*, *Roquette* un *Jungbunzlauer*.
- 9 2000. gada 17. maijā, pamatojoties uz tai sniegto informāciju, Komisija *Akzo* un citiem attiecīgajiem uzņēmumiem nosūtīja paziņojumu par iebildumiem par EKL 81. panta 1. punkta un Līguma par EEZ (turpmāk tekstā — “EEZ līgums”) 53. panta 1. punkta pārkāpumu. *Akzo* un visi pārējie skartie uzņēmumi, atbildot uz Komisijas izvirzītajiem iebildumiem, iesniedza rakstveida apsvērumus. Neviens no lietas dalībniekiem nepieprasīja noklausīšanos, tāpat tie neapstrīdēja paziņojumā par iebildumiem norādītos faktus pēc būtības.

- 10 2001. gada 11. maijā Komisija *Akzo* un citiem attiecīgajiem uzņēmumiem nosūtīja papildu informācijas pieprasījumus.
- 11 Lēmumu C(2001) 2931 (galīgā redakcija) par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanu (COMP/E-1/36.756 — Nātrija glukonāts) (turpmāk tekstā — “Lēmums”). Lēmums *Akzo* tika paziņots ar 2001. gada 10. oktobra vēstuli.
- 12 Lēmums tostarp ietver šādus noteikumus:

“1. punkts

[*Akzo*], [*ADM*], [*Avebe*], [*Fujisawa*], [*Jungbunzlauer*] un [*Roquette*] ir pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu [..] un — sākot ar 1994. gada 1. janvāri — EEZ 53. panta 1. punktu, piedaloties nolīgumā un/vai turpinātās saskaņotās darbībās nātrija glukonāta sektorā.

Pārkāpums ir ildzis:

— [*Akzo*], [*Avebe*], [*Fujisawa*] un [*Roquette*] gadījumā — no 1987. gada februāra līdz 1995. gada jūnijam;

— [*Jungbunzlauer*] gadījumā — no 1988. gada maija līdz 1995. gada jūnijam;

— [ADM] gadījumā — no 1991. gada jūnija līdz 1995. gada jūnijam.

[..]

3. punkts

Par 1. punktā minēto pārkāpumu tiek noteikti šādi naudas sodi:

a) [Akzo]	9 miljoni EUR,
b) [ADM]	10,13 miljoni EUR,
c) [Avebe]	3,6 miljoni EUR,
d) [Fujisawa]	3,6 miljoni EUR,
e) [Jungbunzlauer]	20,4 miljoni EUR,
f) [Roquette]	10,8 miljoni EUR.

[..”

¹³ Lēmuma 296.–309. apsvērumā Komisija analizēja attiecības, kas laika periodā, uz kuru attiecas aizliegtā vienošanās, pastāvēja starp *Glucona* un tās mātes sabiedrībām — *Avebe* un *Akzo*. Tā it īpaši atzīmēja, ka līdz 1993. gada 15. augustam *Avebe* un *Akzo* pārstāvji kopīgi vadīja *Glucona*, bet pēc šī datuma — sakarā ar *Glucona*

restrukturizāciju — to ir vadījis tikai *Avebe* pārstāvis. Tomēr Komisija uzskatīja, ka *Avebe* un *Akzo* ir jāuzskata par atbildīgām par meitas sabiedrības pret konkurenci vērsto rīcību visā norādītajā laika periodā un ka tāpēc tām ir jābūt Lēmuma adresātēm.

- 14 Lai aprēķinātu naudas soda apmēru, Komisija Lēmumā piemēroja metodoloģiju, kas ietverta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”), kā arī Paziņojumu par sadarbību.
- 15 Pirmkārt, Komisija naudas soda apmēru noteica, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu un ilgumu.
- 16 Šajā sakarā attiecībā uz pārkāpuma smagumu Komisija vispirms uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi ir izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu, ņemot vērā tā būtību, konkrēto ietekmi uz nātrija glukonāta tirgu EEZ un ietekmi uz konkrēto ģeogrāfisko tirgu (Lēmuma 371. apsvērumš).
- 17 Turpinājumā Komisija uzskatīja, ka bija jāņem vērā faktiskā ekonomiskā kapacitāte nodarīt kaitējumu konkurencei un naudas sods jānosaka līmenī, kas garantētu pietiekamu preventīvu iedarbību. Tā rezultātā, pamatojoties uz tirdzniecības apgrozījuma apjomu, kuru pasaules mērogā realizējuši attiecīgie uzņēmumi, pārdodot nātrija glukonātu 1995. gadā — pārkāpuma perioda pēdējā gadā —, ko paziņojuši attiecīgie uzņēmumi pēc Komisijas informācijas pieprasījumiem un no kuriem Komisija aprēķināja šiem uzņēmumiem piederošās attiecīgās tirgus daļas, Komisija šos uzņēmumus iedalīja divās kategorijās. Pirmajā kategorijā tā ietvēra uzņēmumus, kuriem atbilstoši Komisijas rīcībā esošajai informācijai piederēja nātrija

glukonāta pasaules tirgus daļas, kas lielākas par 20 %, proti, *Fujisawa* (35,54 %), *Jungbunzlauer* (24,75 %) un *Roquette* (20,96 %). Šiem uzņēmumiem Komisija noteica sākuma summu 10 miljonu EUR apmērā. Otrajā kategorijā tā ietvēra uzņēmumus, kuriem saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju piederēja nātrija glukonāta pasaules tirgus daļas, kas mazākas par 10 %, proti, *Glucona* (aptuveni 9,5 %) un *ADM* (9,35 %). Attiecībā uz šiem uzņēmumiem Komisija noteica sākuma summu 5 miljonu EUR apmērā, t.i., *Akzo* un *Avebe*, kam kopīgi piederēja *Glucona*, — 2,5 miljonu EUR apmērā katrai (Lēmuma 385. apsvērums).

18 Turklāt, lai nodrošinātu, ka naudas sodam ir pietiekama preventīva iedarbība, no vienas puses, un lai ņemtu vērā faktu, ka lielajiem uzņēmumiem ir zināšanas un juridiski ekonomiskā infrastruktūra, kas tām ļauj labāk novērtēt savas rīcības pārkāpjošo raksturu un tās sekas no konkurences tiesību viedokļa, no otras puses, Komisija veica šīs sākuma summas pielāgojumus. Tā rezultātā, ņemot vērā attiecīgo uzņēmumu lielumu un kopējos resursus, Komisija attiecībā uz *ADM* un *Akzo* noteiktajām sākuma summām piemēroja palielinājuma koeficientu 2,5 un tādējādi palielināja šo sākuma summu līdz 12,5 miljoniem EUR *ADM* gadījumā un 6,25 miljoniem EUR *Akzo* gadījumā (Lēmuma 388. apsvērums).

19 Attiecībā uz katra uzņēmuma izdarītā pārkāpuma ilgumu sākuma summa tika palielināta par 10 % par gadu, t.i., palielināta par 80 % *Fujisawa*, *Akzo*, *Avebe* un *Roquette* gadījumā, par 70 % *Jungbunzlauer* gadījumā un par 35 % *ADM* gadījumā (Lēmuma 389.–392. apsvērums).

20 Tādējādi Komisija naudas soda pamatsummu *Akzo* gadījumā noteica 11,25 miljonu EUR apmērā. Attiecībā uz *ADM*, *Avebe*, *Fujisawa*, *Jungbunzlauer* un *Roquette* pamatsumma tika noteikta attiecīgi 16,88, 4,5, 18, 17 un 18 miljonu EUR apmērā (Lēmuma 396. apsvērums).

- 21 Otrkārt, attiecībā uz atbildību pastiprinošiem apstākļiem *Jungbunzlauer* uzliktā naudas soda pamatsumma tika palielināta par 50 %, pamatojot ar to, ka šis uzņēmums bija pildījis vadošo lomu aizliegtās vienošanās kontekstā (Lēmuma 403. apsvērums).
- 22 Treškārt, Komisija pārbaudīja un noraidīja noteiktu uzņēmumu argumentus attiecībā uz atbildību mikstinošiem apstākļiem (Lēmuma 404.–410. apsvērums).
- 23 Ceturtkārt, piemērojot Paziņojuma par sadarbību B sadaļu, Komisija piešķīra *Fujisawa* “ļoti būtisku samazinājumu” (proti, 80 %) naudas sodam, kas tai būtu uzlikts, ja tā nebūtu sadarbojusies. Visbeidzot, saskaņā ar šī paziņojuma D sadaļu Komisija piešķīra “nozīmīgu samazinājumu” (proti, 40 %) naudas sodam *ADM* un *Roquette* un 20 % — *Akzo*, *Avebe* un *Jungbunzlauer* (Lēmuma 418., 423., 426. un 427. apsvērums).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 24 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā reģistrēts 2001. gada 19. decembrī, *Akzo* cēla šo prasību.
- 25 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (trešā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un saistībā ar Pirmās instances tiesas reglamenta 64. pantā paredzētajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem rakstveidā uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus, uz kuriem tie sniedza atbildes noteiktajā termiņā.

26 Lietas dalībnieku apsvērumi tika uzklausīti tiesas sēdē 2004. gada 17. februārī.

27 *Akzo* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- atcelt Lēmuma 3. un 4. punktu tiktāl, ciktāl tie attiecas uz *Akzo*;

- pakārtoti, atcelt tā 3. punktu kopsakarā ar Lēmuma 388. apsvērumu tiktāl, ciktāl tai piemērots palielinājuma koeficients 2,5;

- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp nokavējuma procentus un bankas garantijas izmaksas.

28 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;

- piespriest *Akzo* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 29 *Akzo* izvirzītie atcelšanas pamati attiecas, pirmkārt, uz visiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem noteiktā naudas soda sākuma summas noteikšanu, otrkārt, uz aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalījumu, treškārt, *Akzo* tirdzniecības apgrozījuma ņemšanu vērā un, ceturtkārt, uz palielinājuma koeficienta 2,5 piemērošanu.

Par visiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem noteiktā naudas soda sākuma summas noteikšanu

- 30 *Akzo* apgalvo, pirmkārt, ka pārkāpts samērīguma princips un, otrkārt, ka nav izpildīts pienākums sniegt pamatojumu.

Par samērīguma principa pārkāpumu

- 31 *Akzo* uzskata, ka, Lēmuma 385. apsvērumā nosakot visiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem uzliktā naudas soda sākuma summu 40 miljoni EUR apmērā, Komisija nav ņēmusi vērā nātrija glukonāta tirgus ierobežoto apjomu, tādējādi pārkāpjot samērīguma principu.

- 32 *Akzo* norāda, ka kopējais 1995. gadā EEZ realizētais apgrozījuma apjoms attiecībā uz nātrija glukonātu bija mazāk nekā 20 miljoni EUR un pasaules līmeni realizētais — mazāk nekā 59 miljoni EUR. Tā uzskata, ka tā rezultātā ar Lēmumu noteiktā naudas

soda kopējā summa vairāk nekā divas reizes pārsniedz attiecīgās preces tirdzniecības apgrozījumu EEZ un vairāk nekā divas trešdaļas tās tirdzniecības apgrozījuma pasaules līmenī.

33 Saskaņā ar tās viedokli šādā veidā, lai gan ar Lēmuma 377. apsvērumu apgalvots, ka tas ir ņemts vērā, Komisija nav ņēmusi vērā tirgus ierobežoto apjomu, proti, ierobežoto attiecīgās preces tirgus lielumu brīdī, kad noteikta sākuma summa naudas soda aprēķināšanai. Toties tā aizliegtās vienošanās dalībniekus iedalījusi divās kategorijās, proti, pirmajā kategorijā iekļaujot uzņēmumus, kuriem pasaules nātrija glukonāta tirgū piederēja tirgus daļa, kas lielāka par 20 %, un otrajā kategorijā — uzņēmumus, kuriem pasaules nātrija glukonāta tirgū piederēja daļas, kas mazākas par 10 % (skat. iepriekš 17. punktu). Šāda iesaistīto uzņēmumu klasifikācija atbilstoši to relatīvajam nozīmīgumam attiecīgajā tirgū tomēr nekādi neatbilstot minētā tirgus vairāk vai mazāk ierobežotajam apjomam.

34 Komisija lūdz noraidīt šo pamatu.

35 Pirmās instances tiesa atgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu naudas soda apmēru nosaka, ievērojot pārkāpuma smagumu un ilgumu. Turklāt saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda sākuma summu nosaka, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu, ņemot vērā pārkāpuma raksturu, tā konkrēto ietekmi uz tirgu un ģeogrāfiskā tirgus lielumu.

36 Tādējādi atbilstošās tiesību normas kā tādas Komisijai tieši neuzliek pienākumu ņemt vērā, ka tirgus ir neliels, un preces vērtību brīdī, kad tiek noteikta naudas soda sākuma summa.

- 37 Tomēr saskaņā ar judikatūru, novērtējot pārkāpuma smagumu, Komisijai ir pienākums ņemt vērā daudzus apstākļus, kuru raksturs un nozīme atšķiras atkarībā no attiecīgā pārkāpuma veida un attiecīgā pārkāpuma īpašajiem apstākļiem (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique diffusion française u.c./Komisija, Recueil*, 1825. lpp., 120. punkts). Viens no elementiem, kuri apliecina pārkāpuma smagumu, it īpaši atbilstošā gadījumā, var būt attiecīgās preces tirgus lielums.
- 38 Tā rezultātā, ja tirgus lielums var būt apstākļis, kas ir jāņem vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, tā nozīme atšķiras atkarībā no attiecīgā pārkāpuma īpašajiem apstākļiem.
- 39 Izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā Lēmuma 385. apsvērumu, šķiet, ka, lai gan Komisija ir uzskatījusi, ka pārkāpums Pamatnostādņu izpratnē, kuras šādos gadījumos noteic, ka Komisija var noteikt sākuma summu vismaz 20 miljonu EUR apmērā, ir ļoti smags, Komisija sākuma summu noteica tikai 10 miljonu EUR apmērā attiecībā uz pirmajā kategorijā ietvertajiem uzņēmumiem un 5 miljonu EUR apmērā attiecībā uz otrajā kategorijā ietvertajiem uzņēmumiem, kas attiecīgi atbilst pusei un ceturtajai daļai no summas, kuru saskaņā ar Pamatnostādnēm tā var noteikt ļoti smagu pārkāpumu gadījumos.
- 40 Šāda naudas soda sākuma summas noteikšana parāda, ka atbilstoši Lēmuma 377. apsvērumam, kurā Komisija ir precizējusi, ka preču tirgus ierobežotais lielums "šajā gadījumā arī tiks ņemts vērā, nosakot sākuma summu", Komisija ir pienācīgi ņēmusi vērā attiecīgo preču tirgus lielumu.

- 41 Katrā gadījumā, ņemot vērā *Akzo* izdarītā pārkāpuma raksturu un attiecīgo preču tirgus lielumu, Pirmās instances tiesa uzskata, ka Komisija nav pārkāpusi samērīguma principu, nosakot uzliktā naudas soda *Akzo* sākuma summu 5 miljonu EUR apmērā.
- 42 Tā rezultātā pamats, kas saistīts ar samērīguma principa pārkāpumu, ir noraidāms.

Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu

- 43 *Akzo* uzskata, ka Lēmums nav pienācīgi pamatots tiktāl, ciktāl saskaņā ar *Akzo* viedokli pastāv pretruna starp Komisijas paziņojumu, ka tā ir ņēmusi vērā nātrija glukonāta tirgus ierobežoto lielumu (Lēmuma 377. apsvērumš), no vienas puses, un apsvērumiem, kas attiecas uz iesaistīto uzņēmumu klasifikāciju (Lēmuma 378.–384. apsvērumš), no otras puses.
- 44 Komisija lūdz noraidīt šo pamatu.
- 45 Pirmās instances tiesa atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pamatojumam, kura sniegšana noteikta EKL 253. pantā, skaidrā un nepārprotamā veidā ir jāparāda Kapienu iestādes, kas ir apstrīdētā akta autore, pamatojums tādējādi, lai ieinteresētās personas varētu noskaidrot veiktā pasākuma iemeslus un kompetentās tiesas varētu veikt savu kontroli (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts, un 2003. gada

30. septembra spriedums lietā C-301/96 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-9919. lpp., 87. punkts; Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. novembra spriedums lietā T-251/00 *Lagardère* un *Canal+*/Komisija, *Recueil*, II-4825. lpp., 155. punkts).

- 46 Pirmās instances tiesa konstatē, ka Lēmuma 377. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka, nosakot sākuma summas, tā ir ņēmusi vērā nātrija glukonāta tirgus ierobežoto lielumu. Tālāk, Lēmuma 378.–384. apsvērumā tā ir piemērojusi atšķirīgu attieksmi attiecībā uz aizliegtās vienošanās dalībniecēm atkarībā no to īpašās nozīmes tirgū un nepieciešamības nodrošināt, lai naudas sods atturētu no pārkāpumu izdarīšanas. Visbeidzot, kā tas jau norādīts iepriekš 39. punktā, Komisija Lēmuma 385. apsvērumā, nosakot naudas soda apmēru atbilstoši pārkāpuma smagumam, ir noteikusi sākuma summu 10 miljonu EUR apmērā uzņēmumiem, kuri ietilpa pirmajā kategorijā, un 5 miljonu EUR apmērā uzņēmumiem, kuri ietilpa otrajā kategorijā, kas attiecīgi atbilst pusei un vienai ceturtajai daļai no summas, ko atbilstoši Pamatnostādnēm tā varēja piemērot par ļoti smagiem pārkāpumiem.
- 47 Tādējādi, lasot kopsakarā Lēmuma 377. un 385. apsvērumu, no tiem izriet, ka Komisija ir pietiekami skaidri norādījusi, ka tā ir ņēmusi vērā preču tirgus ierobežoto lielumu, nosakot naudas sodu sākuma summas, kas ir mazākas, nekā Komisija būtu varējusi noteikt atbilstoši Pamatnostādnēm par ļoti smagiem pārkāpumiem. Ar šo norādi, ka vērā ņemts preču tirgus lielums, pretrunā nenonāk Lēmuma 378.–384. apsvērumi, kuros Komisija ir izskaidrojusi iemeslus, kāpēc saskaņā ar tās viedokli aizliegtās vienošanās dalībniekus ir bijis jāiedala divās kategorijās atbilstoši to īpašajai nozīmei tirgū un jānodrošina, lai naudas sods atturētu no pārkāpumu izdarīšanas. Faktiski šī aprēķinu fāze attiecas uz relatīvajām attiecībām starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem, nevis uz absolūto attiecīgā tirgus vērtību.
- 48 Tāpēc pretēji *Akzo* norādītajam nepastāv pretruna starp Lēmuma 377. apsvērumu, no vienas puses, un 378.–384. apsvērumu, no otras puses.

- 49 Tādēļ pamats, kas ir saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, ir noraidāms.

Par aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalījumu

- 50 *Akzo* norāda uz, pirmkārt, samērīguma principa pārkāpumu un, otrkārt, pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.

Par samērīguma principa pārkāpumu

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 51 *Akzo* uzskata, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, klasificējot aizliegtās vienošanās dalībniekus divās kategorijās atbilstoši tiem piederošo nātrija glukonāta tirgus daļu lielumam, precīzi neņemot vērā tiem piederošās faktiskās tirgus daļas, bet izmantojot pārāk vienkāršotu pieeju, kas izpaudās, iedalot uzņēmumus atkarībā no tā, vai to tirgus daļa bija lielāka par 20 % vai mazāka par 10 % (Lēmuma 379.–382. apsvērumi).

- 52 *Akzo* uzsver, ka faktiskā iesaistīto uzņēmumu tirdzniecības apjoma attiecība pasaulē būtiski atšķiras no Komisijas piemērotās vienkāršotās attiecības 1:2. Faktiskā attiecība starp uzņēmumiem, kuriem pieder mazākā tirgus daļa (attiecīgi 9 % —

ADM un *Glucona*), un uzņēmumiem ar lielāko tirgus daļu (36 % — *Fujisawa*) būtu 1:4, nevis 1:2. Tā rezultātā, ievērojot aprēķinus, kurus bija izvēlējusies Komisija, taču ņemot vērā faktisko attiecību starp iesaistītajiem uzņēmumiem, tai būtu bijis *Akzo* un *Avebe* jāuzliek naudas soda sākuma summa 1,25 miljonu EUR, nevis 2,5 miljonu EUR apmērā.

- 53 *Akzo* atzīst, ka obligāti nav jāpastāv matemātiskai attiecībai starp galīgo naudas sodu un iesaistīto uzņēmumu tirdzniecības apgrozījumu. Tomēr saskaņā ar *Akzo* viedokli no Komisijas lēmumu pieņemšanas administratīvās prakses izriet, ka tā balstās uz aizliegtas vienošanās dalībnieku tirdzniecības apgrozījumu attiecīgajā tirgū.
- 54 No Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūras *Akzo* secina, ka, ja vien tā neatsaucas uz īpašiem attaisnojošiem mērķiem, Komisijai ir jānodrošina, lai konkrētās sākuma summas atspoguļotu iesaistīto uzņēmumu relatīvo ekonomisko nozīmi tirdzniecības apgrozījuma vai tiem piederošo tirgus daļu veidā. Tomēr tas tā neesot bijis izskatāmajā lietā. Saskaņā ar tās viedokli izskatāmās lietas konkrētajos apstākļos Komisijai būtu bijis iesaistītos uzņēmumus jāiedala trīs kategorijās: faktiski būtu bijis iespējams identificēt vēl vienu uzņēmumu kategoriju, kas no tirgus daļas viedokļa būtu novietojama starp *ADM* un *Glucona* (kam katrai pieder 9 %) un *Fujisawa* (36 %), proti, uzņēmumus *Roquette* (21 %) un *Jungbunzlauer* (25 %). Šāda klasifikācija labāk atspoguļotu iesaistīto uzņēmumu relatīvo nozīmi un būtu ļāvusi Komisijai sasniegt tās izvirzīto mērķi — ņemt vērā iesaistīto uzņēmumu relatīvo nozīmi brīdī, kad tika noteikta naudas soda konkrētā sākuma summa.
- 55 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 56 Saskaņā ar Pamatnostādnēm, ja pārkāpumā piedalījušies vairāki uzņēmumi, Komisija var, kā tā to ir izdarījusi izskatāmajā gadījumā, līdzsvarot sākuma summu, lai ņemtu vērā katra uzņēmuma īpašo nozīmi, sadalot aizliegtās vienošanās dalībniekus grupās, “it īpaši, ja pastāv izteiktas atšķirības starp vienāda veida pārkāpuma izdarītāju uzņēmumu lielumiem” (Pamatnostādņu 1.A punkta sestā daļa). Turklāt Pamatnostādnēs ir precizēts, ka “princips, ka par vienādu rīcību uzliekamas vienādas sankcijas, var novest pie tā, ka, ja to prasa apstākļi, iesaistītajiem uzņēmumiem tiek noteiktas diferencētas summas, šai diferenciacijai neatbilstot aritmētiskiem aprēķiniem” (Pamatnostādņu 1.A punkta septītā daļa).
- 57 Atbilstoši Pirmās instances tiesas pastāvīgajai judikatūrai — gadījumā, kad naudas sods par vienu pārkāpumu uzlikts vairākiem uzņēmumiem, Komisijai, nosakot pārkāpuma smagumu, nav jānodrošina, lai naudas sodu galīgie apmēri, kas aprēķināti attiecīgajiem uzņēmumiem, atspoguļotu visas šo uzņēmumu atšķirības saistībā ar to kopējo apgrozījumu, bet tā var šos uzņēmumus sagrupēt (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-23/99 *LR AF 1998/Komisija, Recueil*, II-1705. lpp., 278. punkts; 2003. gada 19. marta spriedumu lietā T-213/00 *CMA CGM u.c./Komisija, Recueil*, II-913. lpp., 385. un 386. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-191/98, no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line u.c./Komisija, Recueil*, II-3275. lpp.; turpmāk tekstā — “spriedums lietā TACA”; 1519. un 1520. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 58 Tomēr, kā Pirmās instances tiesa ir jau vairākkārt nospriedusi, ja Komisija attiecīgos uzņēmumus iedala kategorijās, lai noteiktu naudas sodu apmēru, tad maksimālā naudas soda noteikšanai katrai šādi noteiktai grupai ir jābūt viendabīgai un objektīvi pamatotai (šajā sakarā skat. iepriekš 57. punktā minēto spriedumu lietā *LR AF 1998/*

Komisija, 298. punkts; iepriekš 57. punktā minēto spriedumu lietā *CMA CGM u.c./* Komisija, 416. punkts, un iepriekš 57. punktā minēto spriedumu lietā *TACA*, 1541. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 59 Izskatāmajā lietā, lai noteiktu kategorijas, kas ļautu sagrupēt iesaistītos uzņēmumus, Komisija ir izvēlējusies ņemt vērā to nozīmi attiecīgajā tirgū, balstoties uz vienu vienīgu kritēriju, proti, uzņēmumiem piederošo tirgus daļu nātrija glukonāta pasaules tirgū, kas aprēķināta, pamatojoties uz to tirdzniecības apgrozījumu 1995. gadā.
- 60 Uz šī pamata Komisija izveidoja divas uzņēmumu kategorijas, proti, no vienas puses, kategoriju, kuru veidoja "trīs galvenie nātrija glukonāta ražotāji, [kuriem] piederēja pasaules tirgus daļas, kas lielākas par 20 %," un, no otras puses, kategoriju, kuru veidoja uzņēmumi "kuru tirgus daļas nātrija glukonāta pasaules tirgū bija acimredzami mazākas (mazāk par 10 %)" (Lēmuma 382. apsvērums).
- 61 Šādā veidā Komisija noteica sākuma summu 10 miljonu EUR apmērā attiecībā uz *Fujisawa*, *Jungbunzlauer* un *Roquette*, kuru attiecīgās tirgus daļas bija aptuveni 36 %, 25 % un 21 %, un sākuma summu 5 miljonu EUR apmērā uzņēmumiem, kuri ietilpa otrajā kategorijā, proti *Glucona* un *ADM*, kam piederēja aptuveni 9 % lielas tirgus daļas katram. Tā kā *Glucona* ir *Akzo* un *Avebe* kopīpašums, Komisija tādējādi katram no šiem uzņēmumiem noteica sākuma summu 2,5 miljonu EUR apmērā (Lēmuma 385. apsvērums).
- 62 Šādi rīkojoties, pamatojoties uz saviem aprēķiniem par iesaistīto uzņēmumu tirgus daļām, Komisija ir izvēlējusies viendabīgu metodi aizliegtās vienošanās dalībnieku sadalīšanai divās grupās, kuru objektīvi attaisno atšķirība no lieluma viedokļa, kas pastāv starp uzņēmumiem, kuri ietilpst šajās divās kategorijās.

- 63 Šādā situācijā pretēji *Akzo* apgalvotajam Komisijai nebija vairs jānošķir aizliegtās vienošanās dalībnieki, pamatojoties uz tiem piederošo tirgus daļu. It īpaši nav nozīmes tam, vai, kā apgalvo *Akzo*, aizliegtās vienošanās dalībnieku sagrupēšana trīs kategorijās būtu labāk atspoguļojusi attiecīgo uzņēmumu relatīvo nozīmi tiktāl, ciktāl Komisijas izvēlētā pieeja nav nevienmērīga un tai ir objektīvs pamatojums. Tāpat pamatoti nevar atsaukties uz apstākli, ka citās lietās Komisija ir izvēlējusies citu aizliegtās vienošanās dalībnieku klasifikāciju, jo tas neparāda, ka izskatāmajā lietā Komisijas izvēlētā pieeja nav bijusi vienmērīga un objektīvi pamatota.
- 64 Katrā gadījumā, pat ja būtu pamatota aizliegtās vienošanās dalībnieku sagrupēšana trīs kategorijās, Pirmās instances tiesa, ievērojot iepriekš 39. un turpmākajos punktos minētos apsvērumus, uzskata, ka *Glucona* piemērotā sākuma summa 5 miljonu EUR apmērā nav nesamērīga. Tā rezultātā hipotētiska aizliegtās vienošanās dalībnieku pārgrupēšana nevarētu iespaidot *Akzo* situāciju.
- 65 Tādējādi pamats, kas saistīts ar samērīguma principa pārkāpumu, ir noraidāms.

Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu

- 66 *Akzo* uzskata, ka nav norādīts pienācīgs Lēmuma pamatojums, jo Komisija nav norādījusi nekādu iemeslu, kādēļ tā ir noteikusi sākuma summu, kura skaidri neatspoguļo *Glucona* relatīvo nozīmi saistībā ar tās tirdzniecības apgrozījumu vai tai piederošo tirgus daļu.

- 67 Komisija lūdz noraidīt šo pamatu.
- 68 Pirmās instances tiesa atgādina, ka prasība norādīt pamatojumu, kā tas definēts iepriekš 45. punktā, tāpat ir izpildīta, ja Komisija savā lēmumā norāda apstākļus, kurus tā ņēmusi vērā vērtējumā un kas tai ļāva izsvērt pārkāpuma smagumu un ilgumu (Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumi lietā C-291/98 P *Sarriól*/Komisija, *Recueil*, I-9991. lpp., 73., 76. un 80. punkts, un lietā C-279/98 P *Cascades*/Komisija, *Recueil*, I-9693. lpp., 39.–47. punkts; iepriekš 57. punktā minētais spriedums lietā *TACA*, 1521. punkts).
- 69 Tāpat, kā tas izriet no iepriekš 15.–20. punktā norādītā, Komisija Lēmumā ir norādījusi apstākļus, kurus tā ņēmusi vērā vērtējumā un kas tai ļāva izsvērt pārkāpuma smagumu un ilgumu.
- 70 Turklāt neatkarīgi no jautājuma par iespējamo tiešas korelācijas neesamību starp sākuma summu, kuru attiecībā uz *Glucona* ir noteikusi Komisija, no vienas puses, un *Glucona* tirdzniecības apgrozījumu vai tai piederošo tirgus daļu, no otras puses, iepriekš 57. punktā jau ir nospriests, ka Komisijai nav jānodrošina, lai naudas sodi, kas aprēķināti iesaistītajiem uzņēmumiem, atspoguļotu visas atšķirības starp šiem uzņēmumiem attiecībā uz to tirdzniecības apgrozījumu. Komisija var tos sagrupēt kategorijās. Tā rezultātā Komisijai nebija jānorāda specifisks pamatojums attiecībā uz to, vai sākuma summa precīzi atspoguļoja *Glucona* relatīvo nozīmi no tās tirdzniecības apgrozījuma vai tai piederošās tirgus daļas viedokļa.
- 71 Turklāt atbilstoši principam, kas paredz karteļa dalībnieku sagrupēšanu kategorijās, ir jākonstatē, ka šāda sagrupēšana balstīta uz Pamatnostādnēm, kuras paredz iespēju sabalansēt sodu apmērus (skat. iepriekš 56. punktu). Tādējādi Lēmums ir pieņemts *Akzo* labi zināma konteksta ietvaros.

- 72 Tā rezultātā pamats saistībā ar pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu ir jānoraida.

Par Akzo tirdzniecības apgrozījuma ņemšanu vērā

- 73 *Akzo* izvirza pamatus, kas saistīti ar, pirmkārt, EKL 81. panta pārkāpumu un, otrkārt, pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu.

Par EKL 81. panta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 74 *Akzo* neapstrīd, kā to konstatējusi Komisija Lēmuma 310. apsvērumā, ka *ANC*, meitas sabiedrība, kuras kapitāls 100 % apmērā pieder *Akzo* un kas lietas faktu iestāšanās brīdī kopā ar *Avebe* kontrolēja sabiedrību *Glucona*, daļēji ir atbildīga par pārkāpumiem, kuri tiek pārmesti *Glucona*.

- 75 Tomēr *Akzo* apgalvo, ka Lēmuma 296.–310. apsvērumā Komisija ir kļūdaini secinājusi, ka attiecībā uz *Glucona* darbībām *ANC* ir rīkojusies, ievērojot *Akzo* instrukcijas, tā ka tieši šī pēdējā savā pašas vārdā varētu būt uzskatāma par atbildīgo par šķietamajiem *Glucona* izdarītajiem pārkāpumiem.

- 76 *Akzo* norāda, ka Lēmuma 310. apsvērumā Komisija savu secinājumu, ka *Akzo* varētu būt uzskatāma par atbildīgu par *Glucona* darbībām, galvenokārt ir pamatojusi ar pieņēmumu, ka, tā kā *ANC* 100 % apmērā bija *Akzo* meitas sabiedrība, *ANC* būtībā pildīja savas mātes sabiedrības norādījumus, un ka tā šajā sakarā ir balstījusies uz Tiesas 1983. gada 25. oktobra spriedumu lietā 107/82 *AEG/Komisija, Recueil*, 3151. lpp.). *Akzo* tad piebilst, ka tikai papildu kārtā [“kas turklāt ir” (Lēmuma 310. apsvērumš)] Komisija ir ņēmusi vērā faktu, ka vismaz diviem no *ANC* pārstāvjiem sabiedrībā *Glucona* bija aktīva loma aizliegtās vienošanās ietvaros, it īpaši piedaloties daudzpusējās sanāksmēs, un ka vienlaicīgi šie pārstāvji bija *Akzo* viceprezidenta un galvenā direktora amatos.
- 77 *Akzo* atzīst, ka 2000. gada 16. novembra sprieduma lietā C-286/98 P *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija (Recueil, I-9925. lpp.)* 29. punktā Tiesa ir nospriedusi, ka Komisija varēja saprātīgi pieņemt, ka meitas sabiedrība 100 % pildīja savas mātes sabiedrības norādījumus, un ka līdzīgos gadījumos iesaistītajam uzņēmumam ir pienākums pierādīt, ka šis pieņēmums ir kļūdains.
- 78 Tomēr *Akzo* izsaka šaubas par to, vai šī prezumpcija ir piemērojama ne vien gadījumos, kad pastāv tieša saikne starp mātes sabiedrību un tās meitas sabiedrību, bet arī gadījumos, kad, kā izskatāmajā lietā, šī saikne ir ievērojami pastarpināta. Pirmkārt, tā atzīmē, ka izskatāmajā lietā *ANC* ir meitas sabiedrība nacionālajai holdingsabiedrībai *Akzo Nobel Nederland BV* (turpmāk tekstā — “*ANN*”), kas savukārt ir meitas sabiedrība galvenajai holdingsabiedrībai. Otrkārt, tā uzsver, ka gan *Akzo*, gan *ANN* bija holdingsabiedrības, kas pašas neveica ne komerciālās, ne ražošanas darbības, ne arī preču izplatīšanu. Treškārt, tā atgādina, ka, tikai izmantojot citas sabiedrības, *Akzo* bija (netieša) 50 % līdzdalībniece sabiedrībā *Glucona*, pār kuru tai tādējādi nebija tiešas kontroles.
- 79 Pirmās instances tiesā *Akzo* uzsver virkni faktisko apstākļu. Tā apgalvo, ka, pamatojoties uz šiem apstākļiem, tā katrā ziņā var apgāzt iepriekš minēto

prezumpciju un pierādīt, ka, lai gan ANC 100 % apmērā bija Akzo meitas sabiedrība, ir pilnīgi nepamatoti pieņemt, ka Akzo būtu varējusi noteikt vai pat tikai iespaidot Glucona stratēģisko un komerciālo rīcību, un ka katrā ziņā tas tā nav noticis.

80 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

81 Akzo neapstrīd, ka ANC varētu inkriminēt Glucona izdarīto pārkāpumu. Tā rezultātā pietiek ar izvērtējumu, vai Akzo varētu būt atbildīga par darbībām, kuru veikšana tiek pārņemta ANC — sabiedrībai, kas 100 % apmērā ir Akzo meitas sabiedrība.

82 Šajā sakarā būtu jāatgādina — lai gan meitas sabiedrībai ir juridiskas personas statuss, ar to nepietiek, lai izslēgtu iespēju, ka tās rīcība tiek inkriminēta mātes sabiedrībai, it īpaši ja meitas sabiedrība neatkarīgi nenosaka savu rīcību tirgū, bet gan būtībā pilda mātes sabiedrības sniegtos norādījumus (skat. iepriekš 77. punktā minēto spriedumu lietā *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

83 Turklāt, kā atzinusi Akzo, no Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūras izriet, ka Komisija šajos apstākļos var saprātīgi prezumēt, ka meitas sabiedrība, kas 100 % veidā pieder mātes sabiedrībai, būtībā pilda mātes sabiedrības sniegtos norādījumus, un ka šī prezumpcija paredz, ka Komisijai nav pienākuma pārbaudīt, vai mātes sabiedrība patiešām ir izmantojusi šo varu. Šādā situācijā, ja, paziņojot par iebildumiem, Komisija, atsaucoties uz šo prezumpciju, paziņo par savu nodomu mātes sabiedrībai inkriminēt atbildību par pārkāpumu, kuru izdarījusi meitas

sabiedrība, kas 100 % apmērā pieder mātes sabiedrībai, ja ieinteresētās personas uzskata, ka, neraugoties uz attiecīgo līdzdalību sabiedrībā, meitas sabiedrība neatkarīgi nosaka savu rīcību tirgū, tieši šim ieinteresētajām personām ir jāatspēko šī prezumpcija, administratīvā procesa laikā Komisijā iesniedzot pietiekamus pierādījuma elementus (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-354/94 *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija*, *Recueil*, II-2111. lpp., 80. punkts, kas šajā jautājumā apstiprināts ar iepriekš 77. punktā minēto spriedumu lietā *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija*, 27.–29. punkts, un iepriekš 76. punktā minēto spriedumu lietā *AEG/Komisija*, 50. punkts; Pirmās instances tiesas 1993. gada 1. aprīļa spriedumu lietā T-65/89 *BPB Industries un British Gypsum/Komisija*, *Recueil*, II-389. lpp., 149. punkts).

- 84 Izskatāmajā lietā ir skaidrs, ka laika periodā, uz kuru attiecas Lēmums, ANC 100 % apmērā bija *Akzo* meitas sabiedrība.
- 85 Turklāt attiecībā uz administratīvā procesa norisi ir jāatzīmē, kā Komisija to norādījusi Lēmuma 300. apsvērumā, ka tā paziņojuma par iebildumiem 324.–330. apsvērumā bija analizējusi attiecības starp *Glucona* un tās mātes sabiedrībām un paziņojusi par savu nodomu uzskatīt ANC un *Avebe* par solidāri atbildīgām par pārkāpumu. Attiecībā uz attiecībām starp ANC un *Akzo* Komisija uzskatīja, ka, tā kā ANC 100 % apmērā bija *Akzo* meitas sabiedrība, paziņojums par iebildumiem adresējams *Akzo*. Kā Komisija norādījusi Lēmuma 301. apsvērumā, *Akzo* savā atbildes rakstā uz paziņojumu par iebildumiem tieši apliecināja, ka pārkāpums inkriminējams *Akzo* solidāri ar *Avebe*.
- 86 Šādā situācijā *Akzo* nevar Komisijai pārnest, ka tā ir uzskatījusi, ka *Akzo* savā vārdā ir atbildīga par pārkāpumiem, kurus izdarījusi tai 100 % apmērā piederoša meitas sabiedrība ANC kā *Glucona* līdzzašņiece.

87 *Akzo* šajā kontekstā kļūdaini uzskata, ka paziņojuma par iebildumiem mērķis visupirms ir aprakstīt pārkāpumus, kuru pastāvēšanu apgalvo Komisija, ietverot elementus, kas ir tieši minēti, lai attiecīgajam uzņēmumam ļautu aizstāvēties, iesniedzot argumentus par šo elementu kopumu administratīvā procesa norises laikā, un lai Komisijai ļautu ņemt vērā šos argumentus, pieņemot savu lēmumu, taču ka paziņojums par iebildumiem neskar jautājumu par tā uzņēmuma (vai uzņēmumu) identificēšanu, kuram (vai kuriem) šāds pārkāpums būtu inkriminējams. Faktiski paziņojumā par iebildumiem, ko Komisija nosūta uzņēmumam, kuram tā ir iecerējusi noteikt sankcijas par konkurences normu pārkāpšanu, būtu jābūt ietvertiem būtiskajiem elementiem, kas tiek izvirzīti pret šo uzņēmumu, tādiem kā inkriminētie fakti, kā tie tiek kvalificēti, un pierādījumiem, uz kuriem balstās Komisija, tā, lai šis uzņēmums varētu lietderīgi izvirzīt savus argumentus šajā sakarā uzsāktā administratīvā procesa ietvaros (šajā sakarā skat. Tiesas 1970. gada 15. jūlija spriedumu lietā 41/69 *ACF Chemiefarma*/Komisija, *Recueil*, 661. lpp., 26. punkts; 1991. gada 3. jūlija spriedumu lietā 62/86 *AKZO*/Komisija, *Recueil*, 3359. lpp., 29. punkts, un 1993. gada 31. marta spriedumu apvienotajās lietās 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, *Recueil*, 1307. lpp., 135. punkts). Tāpat saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ņemot vērā tā nozīmīgumu, paziņojumā par iebildumiem ir nepārprotami jānorāda juridiskā persona, kurai varētu tikt uzlikts naudas sods, un tam jābūt adresētam šai personai (skat. Tiesas 2000. gada 16. marta spriedumu apvienotajās lietās C-395/96 P un C-396/96 P *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1365. lpp., 143. un 146. punkts, un 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-176/99 P *ARBED*/Komisija, *Recueil*, I-10687. lpp., 21. punkts).

88 Tāpēc, pamatojoties uz paziņojumā par iebildumiem ietverto informāciju, *Akzo* nevarēja nezināt, ka tā būs Komisijas galīgā lēmuma adresāte. Šādā situācijā administratīvā procesa laikā tai bija jāreaģē, apzinoties, ka tā vēlāk to nevarēs, pierādot, ka, neraugoties uz Komisijas minētajiem pierādīšanas elementiem, *Glucona* izdarītais pārkāpums nav tai inkriminējams.

89 Tātad attiecībā uz administratīvo procesu regulējošajiem principiem un noteikumiem un it īpaši prasību, lai paziņojums par iebildumiem būtu lietderīgs, nav

jāizvērtē pamatotība dažādiem faktu elementiem, kuri pirmo reizi izvirzīti Pirmās instances tiesā, ar kuriem *Akzo* vēlas pierādīt, ka, neraugoties uz to, ka *ANC* 100 % apmērā ir *Akzo* piederoša meitas sabiedrība, tā nav varējusi noteikt vai pat vienīgi iespaidot *Glucona* stratēģisko un komerciālo rīcību.

90 Tā rezultātā ir jānoraida pamats, kas saistīts ar EKL 81. panta pārkāpumu.

Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu

91 *Akzo* uzskata, ka Lēmums nav pienācīgi pamatots, jo Komisija ir aprobežojusies ar neapgāžamu un nenoteiktu apgalvojumu, ka *ANC* 100 % apmērā bija *Akzo* piederoša meitas sabiedrība un ka tāpēc ir jāpieņem, ka *ANC* būtībā bija ievērojusi savas mātes sabiedrības sniegtos norādījumus.

92 Komisija savukārt uzskata, ka tā šajā sakarā Lēmumu ir pienācīgi pamatojusi.

93 Pirmās instances tiesa atgādina, ka, ja, kā izskatāmajā lietā, lēmums par EKL 81. panta piemērošanu attiecas uz vairākiem adresātiem un rada problēmu saistībā ar pārkāpuma inkriminēšanu, tajā ir jābūt ietvertam pietiekamam pamatojumam attiecībā uz katru no tā adresātiem, it īpaši tiem adresātiem, kuri saskaņā ar šī Lēmuma noteikumiem ir atbildīgi par šo pārkāpumu (Pirmās instances tiesas 1994. gada 28. aprīļa spriedums lietā T-38/92 *AWS Benelux/Komisija*, *Recueil*, II-211. lpp., 26. punkts).

- 94 Izskatāmajā lietā Lēmuma 278.–284. apsvērumā Komisija attiecībā uz Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūru apkopoja principus, kurus tā bija iecerējusi piemērot, lai noteiktu Lēmuma adresātus. Īpaši attiecībā uz jautājumu par ANC darbību inkriminēšanu *Akzo*, kas, kā Komisija to norādījusi Lēmuma 310. apsvērumā, bija “100 % apmērā meitas sabiedrība grupā *Akzo Nobel NV*”, Komisija Lēmuma 280., 281. un 310. apsvērumā atgādināja iepriekš 83. punktā minēto judikatūru un no tā Lēmuma 310. apsvērumā secināja, ka bija jāprezūmē, ka ANC būtībā bija ievērojusi norādījumus, kurus tam bija devusi tās mātes sabiedrība. Turklāt Lēmuma 300. un 301. apsvērumā Komisija atgādināja, ka paziņojumā par iebildumiem tā bija norādījusi savu ieceri uzskatīt *Akzo* un *Avebe* par solidāri atbildīgām par pārkāpumu visā tā izdarīšanas periodā un ka *Akzo* nebija apstrīdējusi šo viedokli.
- 95 No tā izriet, ka Komisija pretēji *Akzo* apgalvotajam nav aprobežojusies ar neapgāžamu un nenoteiktu apgalvojumu, bet gan ir sniegusi precīzu pamatojumu no tiesību un faktu viedokļa iemesliem, kuru dēļ tā bija izlēmusi ANC pārkāpumu inkriminēt *Akzo*.
- 96 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību akta pamatojuma atbilstība EKL 253. panta prasībām ir jāizvērtē ne vien no akta vārdiskā formulējuma viedokļa, bet arī šī akta pieņemšanas kontekstā (skat. it īpaši iepriekš 45. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, 63. punkts, un iepriekš 45. punktā minēto spriedumu lietā Vācija/Komisija, 87. punkts). Tomēr Lēmuma pamatojums saistībā ar to, ka ANC uzvedību var inkriminēt *Akzo*, tāpat ir paskaidrots paziņojumā par iebildumiem, kas ir daļa no Lēmuma konteksta un no kura prasītājam bija jāiegūst attiecīgā informācija par Komisijas ieceri inkriminēt *Akzo* ANC rīcību. Turklāt ievērojot, ka savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem *Akzo* pati šajā sakarā ir tieši apliecinājusi, ka pārkāpums ir inkriminējams *Akzo* solidāri ar *Avebe* (skat. iepriekš 85. punktu), Komisija varēja pamatoti pieņemt, ka *Akzo* bija pietiekoši informēta par Lēmuma kontekstu tieši šajā jautājumā.

97 Tā rezultātā pamats saistībā ar pienākumu sniegt pamatojumu ir noraidāms.

Par palielinājuma koeficienta 2,5 piemērošanu

98 *Akzo* izvirza pamatus, kas saistīti, pirmkārt, ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu un, otrkārt, ar pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu.

Par Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

99 No vienas puses, *Akzo* apgalvo, ka, piemērojot sākuma summai palielinājuma koeficientu 2,5, lai ņemtu vērā *Akzo* lielumu un resursus pasaules mērogā, Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, jo tā naudas sodu ir noteikusi nevis, kā to paredz šī tiesību norma, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu un ilgumu, bet gan saistībā ar šo pārkāpumu izdarījušā uzņēmuma veidu.

100 *Akzo* uzskata, ka, ja ir tiesa, ka Tiesa un Pirmās instances tiesa ir nospriedušas, ka, lai novērtētu pārkāpuma smagumu, Komisijai ir jāņem vērā daudzi elementi, starp kuriem ir naudas soda preventīva iedarbība, tad tomēr šis arguments ir tieši saistīts ar pārkāpuma smaguma kritēriju, nevis ar attiecīgā uzņēmuma veidu. Tā uzsver, ka šim pēdējam kritērijam nevar rast pamatojumu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā

un ka, piemērojot galīgā naudas soda griestus 10 % apmērā no tirdzniecības apgrozījuma, Padome jau ir ņēmusi vērā naudas soda atšķirīgo iespaidu uz uzņēmumiem atkarībā no to lieluma.

101 Atsaucoties uz iepriekš 57. punktā minēto spriedumu lietā *LR AF 1998/Komisija* (280. punkts), *Akzo* tāpat apgalvo, ka, nosakot palielinājuma koeficientu, balstoties tikai uz vienu vienīgu elementu, proti, *Akzo Nobel* uzņēmumu grupas tirdzniecības apgrozījumu, Komisija ir piešķirusi nesamērīgu nozīmi šim elementam salīdzinājumā ar nozīmi, ko tā piešķīra pārējiem elementiem, uz kuru pamata tā novērtēja pārkāpuma smagumu.

102 *Akzo* tomēr uzskata, ka tiktāl, ciktāl trīs pēdējās daļās Pamatnostādņu A sadaļā "Smagums" ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ļauj Komisijai piemērot tādu palielinājuma koeficientu kā apskatāmajā lietā, šīs Pamatnostādņu normas ierobežo Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts un tās nevar to pārkāpt.

103 No otras puses, *Akzo* apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu tiktāl, ciktāl tā ir piemērojusi palielinājuma koeficientu 2,5 šai sabiedrībai noteiktā naudas soda sākuma summai, — koeficientu, kas bija balstīts uz *Akzo Nobel* uzņēmumu grupas lielumu kopumā.

104 *Akzo* norāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu Komisijai naudas sods ir jānosaka atbilstoši pārkāpuma smagumam un tā ilgumam, nevis atbilstoši šo pārkāpumu ekonomiskajam iespaidam.

- 105 *Akzo* atzīst, ka savā iepriekš 37. punktā minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija Tiesa ir nospriedusi, ka iesaistīto uzņēmumu vispārējais tirdzniecības apgrozījums ir viena — kaut arī aptuvena un neskaidra — norāde uz uzņēmuma lielumu un tā ekonomisko kapacitāti.
- 106 Tomēr, pirmkārt, Tiesas šajā spriedumā izmantotā jēdziena “uzņēmumi” piemērošana neesot acīmredzama izskatāmajā lietā.
- 107 Otrkārt, *Akzo* uzsver, ka iepriekš 37. punktā minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija Tiesa ir norādījusi, ka tāpat vērā būtu jāņem apgrozījuma daļa, kas rodas no precēm, kas ir pārkāpuma priekšmets, un kas tādējādi varētu sniegt norādi par tā apjomu. Lēmumā Komisija neesot ņēmusi vērā, ka šis kritērijs atspoguļo daudz tiešākas intereses nekā iepriekš 104. punktā minētās tiktāl, ciktāl tam būtu tieša saikne ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā minēto kritēriju. Šie apsvērumi esot vēl jo svarīgāki, jo, kā tas ir izskatāmajā lietā, tirdzniecības apgrozījums no precēm, kas ir pārkāpuma priekšmets, salīdzinājumā ar kopējo tirdzniecības apgrozījumu ir 0,05 %.
- 108 Attiecībā uz Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija (*Recueil*, II-1881. lpp.) *Akzo* uzsver, ka izskatāmajā gadījumā piemērotais palielinājuma koeficients netika noteikts, pamatojoties uz uzņēmumu grupas kopējo tirdzniecības apjomu. Savukārt no šī sprieduma 164. un 165. punkta izrietēja, ka palielinājuma koeficients ir jānosaka atkarībā no uzņēmuma, kas bijis Komisijas konstatētā prezumētā pārkāpuma autors, lieluma. Turklāt tā atsauca uz to, ka šajā lietā Pirmās instances tiesa, atbildot uz *ABB* argumentu, ka Komisija varēja naudas sodu noteikt (un piemērot palielinājuma koeficientu), tikai pamatojoties uz tirdzniecības apgrozījumu, kuru bija realizējusi grupas izolēto apkures cauruļu nodaļa, uzskatīja, ka Komisija šķita esam pareizi aprēķinājusi naudas sodu, balstot palielinājuma koeficientu uz *ABB* grupas lielumu

kopumā, nevis tikai uz tā “uzņēmuma” lielumu, kas varētu būt veidojis *ABB* pilsētas apkures nodaļu, pamatojot ar to, ka Komisija uz daudzu elementu pamata bija pamatoti konstatējusi, ka pārkāpums ir jāinkriminē *ABB* uzņēmumu grupai (sprieduma 163. punkts).

109 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

110 Pirmkārt, tiktāl, ciktāl *Akzo* apgalvo, ka Komisija ir noteikusi naudas sodu, pamatojoties uz pārkāpumu izdarījušā uzņēmuma veidu, ir jākonstatē, ka Lēmuma 334.–371. apsvērumā Komisija sava izvērtējuma pirmajā posmā ir uzskatījusi, ka iesaistītie uzņēmumi ir izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu, ņemot vērā tā raksturu, tā konkrēto iespaidu uz nātrija glukonāta tirgu EEZ un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus plašumu — pārkāpumu, kas ir iespaidojis visu EEZ.

111 Turpinājumā Komisija ir istenojusi diferencētu attieksmi pret iesaistītajiem uzņēmumiem, lai ņemtu vērā to rīcības specifisko iespaidu uz konkurenci, un šajā sakarā tā ir balstījies uz iesaistīto uzņēmumu realizēto nātrija glukonāta tirdzniecības apjomu pasaules līmenī pārkāpuma norises perioda pēdējā, proti, 1995. gadā (skat. it īpaši Lēmuma 381. apsvērumu). Šajā naudas soda summas noteikšanas posmā, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu, Komisija tādējādi pretēji *Akzo* norādītajam nav ņēmusi vērā pārkāpumu izdarījušā uzņēmuma veidu, bet gan šo uzņēmumu nozīmi konkrētajā tirgū.

- 112 Tikai naudas soda aprēķināšanas pēdējā posmā, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu, atbilstoši iespējamai diferenciācijai, ko paredz Pamatnostādnes, Komisija ņēma vērā noteiktu iesaistīto uzņēmumu veidus. Šie veidi izriet tieši no tā, ka vērā tiek ņemti iesaistīto uzņēmumu lielums un resursi — kritēriji, kas ir jāņem vērā, lai nodrošinātu, ka sankcijas attur no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas. Faktiski Komisija šajā posmā ir ņēmusi vērā kopējo lielumu un resursus uzņēmumu grupām, kurās ietilpa aizliegtās vienošanās dalībnieki, dažiem no tiem — tostarp *Akzo* — noteiktajai sākuma summai piemērojot palielinājuma koeficientu 2,5 (Lēmuma 388. apsvērums).
- 113 Tādējādi Komisija pretēji *Akzo* apgalvotajam nenoteica naudas sodu atbilstoši pārkāpumu izdarījušā uzņēmuma veidam, bet gan pamatojoties uz pārkāpuma smagumu un ilgumu, pat ja, novērtējot pārkāpuma smagumu, tā ir ņēmusi vērā iesaistīto uzņēmumu lielumu un kopējos resursus, lai nodrošinātu, ka uzliedamajiem naudas sodiem būtu preventīva iedarbība. Tā rezultātā *Akzo* argumentācija faktiski nav pieņemama.
- 114 Otrkārt, tiktāl, ciktāl *Akzo* pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu no tiesību viedokļa, ņemot vērā iesaistīto uzņēmumu lielumu un to kopējos resursus, būtu jāatzīmē, ka *Akzo* pati atzīst, ka, lai novērtētu pārkāpuma smagumu, Komisijai ir jāņem vērā daudzi elementi, kas ietver nepieciešamību nodrošināt, lai naudas sods atturētu no turpmākiem pārkāpumiem. Tomēr Komisija pilnīgi pamatoti, lai nodrošinātu, ka naudas sods attur no turpmākiem pārkāpumiem, var noteikt naudas soda apmēru atbilstoši iezīmēm, kas ir specifiskas tieši par pārkāpumu atbildīgajam uzņēmumam.
- 115 Nosakot naudas soda sākuma summu, kas ir lielāka uzņēmumiem, kuriem pieder relatīvi nozīmīgāka tirgus daļa nekā pārējiem uzņēmumiem, Komisija ir ņēmusi vērā uzņēmuma īpašo atbildību attiecībā uz prasību saglabāt brīvu konkurenci un ir uzskatījusi, ka tas ir subjektīvs elements, kas ļauj raksturot iesaistīto uzņēmumu

rīcības smagumu. Faktiski šis elements atspoguļo paaugstinātu atbildību aizliegtas vienošanās noslēgšanas gadījumā, kāda ir uzņēmumiem, kuriem pieder relatīvi svarīgāka tirgus daļa nekā pārējiem uzņēmumiem konkrētajā tirgū attiecībā uz konkurencei nodarīto kaitējumu.

- 116 Turklāt šajā kontekstā Komisija tāpat pamatoti varēja ņemt vērā, ka ļoti lielos uzņēmumos, tādus kā *Akzo*, pastāv zināšanas un juridiski ekonomiskā infrastruktūra, kas tiem ļauj labāk novērtēt attiecīgā uzņēmuma rīcības pārkāpjošo raksturu un sekas, kas tādējādi rodas no konkurences tiesību viedokļa.
- 117 Tāpat attiecībā uz palielinājuma koeficienta piemērošanu, pamatojoties uz iesaistīto uzņēmumu lielumu un kopējiem resursiem, ir jāuzsver, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisija, aprēķinot naudas sodu uzņēmumam, var īpaši ņemt vērā uzņēmuma lielumu un ekonomisko ietekmi (ši sprieduma 37. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 120. punkts, un Pirmās instances tiesas 2001. gada 13. decembra spriedums lietā *T-48/98 Acerinox/Komisija, Recueil*, II-3859. lpp., 89. un 90. punkts). Turklāt attiecībā uz aizliegtās vienošanās dalībnieku finansiālo iespēju novērtējumu judikatūrā ir atzīts, ka ir izmantojams kopējais apgrozījums (iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *Sarrió/Komisija*, 85. un 86. punkts). Tāpēc izskatāmajā lietā Komisija pamatoti ir piemērojusi palielinājuma koeficientu 2,5, lai novērtētu naudas soda preventīvu iedarbību, ņemot vērā iesaistītā uzņēmuma lielumu un ekonomisko ietekmi.
- 118 Tādējādi Komisija ir pamatoti balstījusies uz *Akzo* kopējo tirdzniecības apgrozījumu, lai noteiktu naudas sodu tādā apmērā, lai tas atturētu no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas, un lai ņemtu vērā to juridiski ekonomisko infrastruktūru, kas ir pieejama šāda lieluma uzņēmumu grupām. Tātad *Akzo* argumentācija ir kļūdaina arī no tiesību viedokļa.

119 Treškārt, tiktāl, ciktāl *Akzo* norāda uz Pamatnostādņu prettiesiskumu, jo tās Komisijai atļauj piemērot tādu palielinājuma koeficientu kā izskatāmajā lietā piemērotais, ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa jau ir nospriedusi, ka, ievērojot Pamatnostādnes norādīto metodi, naudas soda apmēra aprēķināšana tiek veikta, balstoties uz diviem Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā minētajiem kritērijiem, proti, uz pārkāpuma smagumu un tā ilgumu, tomēr ievērojot maksimālo apmēru saistībā ar katra uzņēmuma tirdzniecības apgrozījumu atbilstoši šajā pašā tiesību normā paredzētajam, un ka tā rezultātā Pamatnostādnes nepārsniedz šajā normā noteiktos sankciju juridiskos ietvarus, kā tie interpretēti Pirmās instances tiesas judikatūrā (iepriekš 57. punktā minētais spriedums lietā *LR AF 1998/Komisija*, 219.–232. punkts; 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā *T-224/00 Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients/Komisija*, *Recueil*, II-2597. lpp., 39.–52. punkts; iepriekš 57. punktā minētais spriedums lietā *TACA*, 1527. punkts). *Akzo* nav izvirzījusi nevienu jaunu elementu saistībā ar tiem elementiem, kas jau ir noraidīti minētajā judikatūrā (skat. iepriekš minētos šo spriedumu punktus).

120 Ceturtkārt, attiecībā uz *Akzo* uzskatu, ka katrā ziņā, lai piemērotu tādu palielinājuma koeficientu kā izskatāmajā lietā piemērotais, Komisija nevarēja ņemt vērā *Akzo Nobel NV* uzņēmumu grupas — kurai pieder pārkāpumu izdarījušais uzņēmums *ANC* — lielumu un kopējos resursus, bet gan, lielākais, tirdzniecības apgrozījuma daļu, kuru veido preces, kas ir pārkāpuma priekšmets, pārdošana, *Akzo* neņem vērā, ka Komisija šo koeficientu ir piemērojusi, lai nodrošinātu, ka naudas sods attur no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas. Tomēr izskatāmajā lietā, uzskatot, ka naudas soda preventīvo iedarbību var panākt, vienīgi balstoties uz uzņēmumu grupas resursu apmēru kopumā, Komisija nav pielāvusi kļūdu novērtējumā, kas ietvertu Regulas Nr. 17, 15. panta 2. punkta pārkāpumu.

121 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pamats par Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu ir noraidāms kā nepamatots.

Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu

- 122 *Akzo* pārmet Komisijai, ka tā nav norādījusi, kāpēc naudas soda pamatsummai, kas noteikta *Akzo*, tā ir piemērojusi palielinājuma koeficientu 2,5, kāpēc šis koeficients bija identisks *ADM* piemērotajam koeficientam un kāpēc tas ir bijis pamatots ar tās kopējo tirdzniecības apgrozījumu, nevis ar 50 % no *Glucona* ikgadējā tirdzniecības apgrozījuma. Šajā kontekstā *Akzo* norāda, ka lietā, kas bija pamatā iepriekš 108. punktā minētajam spriedumam lietā *ABB Asea Brown Boveri/Komisija*, Komisija bija piemērojusi tādu pašu palielinājuma koeficientu kā izskatāmajā lietā, taču bija šajā sakarā sniegusi izsmeļošu pamatojumu.
- 123 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.
- 124 Pirmās instances tiesa, norādot uz iepriekš 68. punktā minēto judikatūru, atzīmē, ka Lēmuma 389.–392. apsvērumā Komisija ir izskaidrojusi, uz kuru elementu pamata tā ir izvērtējusi pārkāpuma smagumu un ilgumu; paskaidrojumi tādējādi ir ļāvuši *Akzo* izvirzīt virkni prasījumu, kas saistīti ar šo elementu prettiesiskumu pēc būtības, un ir ļāvuši Kopienas tiesām veikt kontroli.
- 125 Attiecībā uz *Akzo* piemērotā palielinājuma koeficienta nozīmi Komisija būtu varējusi aprobežoties ar atsaukšanos uz šī uzņēmuma lielumu, kā tas aptuveni izriet no tās kopējā realizētā tirdzniecības apjoma, un uzsvērt, ka ir jānodrošina, lai naudas sods atturētu no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas. Pienākuma sniegt pamatojumu ietvaros tai nebija jānorāda šīs izvēles metodes skaitliskie elementi (šajā sakarā skat. iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā *Sarrió/Komisija*, 80. punkts).

- 126 Tāpat *Akzo* kļūdaini pārmet Komisijai, ka tā nav norādījusi iemeslus, kādēļ tā *Akzo* noteiktā naudas soda sākuma summai ir piemērojusi palielinājuma koeficientu, kas bija identisks *ADM* piemērotajam palielinājuma koeficientam. Faktiski Komisijai nebija pienākuma precizēt šā koeficienta nozīmi, tieši atsaucoties uz pastāvošo attiecību starp dažādām uzņēmumu grupām, pie kurām pieder aizliegtās vienošanās dalībnieki. Tā vietā šī koeficienta mērķis, kā tas izriet no Lēmuma 386.–388. apsvēruma, bija noteikt naudas sodu pietiekamā līmenī, lai tas atturētu no turpmākas pārkāpumu izdarīšanas, un ņemt vērā to juridiski ekonomiskās infrastruktūras nozīmi, kura ir šāda lieluma uzņēmumu grupu rīcībā. Sniedzot šādu pamatojumu, Komisija pienācīgi norādīja, ka tā ir iecerējusi naudas soda apmēra preventīvo iedarbību novērtēt, ievērojot uzņēmumu grupu lielumu un resursus, nevis šīm grupām piederošo uzņēmumu lielumu.
- 127 Turklāt ir jākonstatē, ka palielinājuma koeficienta piemērošana ir Pamatnostādnēs paredzētās diferenciācijas piemērošana. Tātad Lēmums tika pieņemts *Akzo* labi zināmā kontekstā.
- 128 Tādējādi bez nepieciešamības izvērtēt vai, kā to apgalvo *Akzo*, tā kā citās lietās Komisija ir sniegusi detalizētāku pamatojumu attiecībā uz piemēroto palielinājuma koeficientu, ir jākonstatē, ka izskatāmajā lietā Komisija ir sniegusi pietiekamu pamatojumu.
- 129 Tā rezultātā pamats, kas saistīts ar pienākumu sniegt pamatojumu, ir jānoraida.
- 130 Tā kā neviens no pamatiem, kas izvirzīti, apstrīdot Lēmuma tiesiskumu, nav apmierināts, atbilstoši Pirmās instances tiesas kompetencei tādējādi nevar samazināt prasītājam ar Lēmumu noteikto naudas sodu un prasība ir noraidāma kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 131 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar atbildētājas prasījumiem.
- 132 Tā kā prasība ir noraidīta kopumā (skat. iepriekš 130. punktu), *Akzo* iesniegtā prasījuma daļa, ar kuru lūgts, lai Pirmās instances tiesa piespriež Komisijai samaksāt nokavējuma procentus un izdevumus par bankas garantiju (skat. iepriekš 27. punktu), ir noraidāma kā neatbilstoša.
- 133 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka izdevumi, kas radušies uzņēmumam, atverot un uzturot spēkā bankas garantiju, lai novērstu Komisijas lēmuma piespiedu izpildīšanu attiecībā uz šo uzņēmumu, nav izdevumi, kas lietas dalībniekiem radušies lietas vešanas sakarā Reglamenta 91. panta b) apakšpunkta izpratnē. Tāpat ir jānoraida uzņēmuma lūgums piespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas tam radušies tā administratīvā procesa laikā, kas attiecas uz konkurenci. Faktiski, ja saskaņā ar Reglamenta 91. pantu “par atlīdzināmiem tiesāšanās izdevumiem uzskata [...] nepieciešamos izdevumus, kas lietas dalībniekiem radušies lietas vešanas sakarā”, šajā tiesību normā ar “lietas vešanu” saprot tikai tiesvedību Pirmās instances tiesā, izslēdzot pirmstiesas posmu (Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 5133. un 5134. punkts un tajos minētā judikatūra).

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

nospriež:

- 1) prasību noraidīt;
- 2) *Akzo Nobel NV* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Azizi

Jaeger

Dehousse

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 27. septembrī.

Sekretārs

E. Coulon

Priekšsēdētājs

J. Azizi

Satura rādītājs

Prāvas rašanās fakti	II - 3396
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 3403
Juridiskais pamatojums	II - 3405
Par visiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem noteiktā naudas soda sākuma summas noteikšanu	II - 3405
Par samērīguma principa pārkāpumu	II - 3405
Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu	II - 3408
Par aizliegtās vienošanās dalībnieku iedalījumu	II - 3410
Par samērīguma principa pārkāpumu	II - 3410
— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti	II - 3410
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3412
Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu	II - 3414
Par Akzo tirdzniecības apgrozījuma ņemšanu vērā	II - 3416
Par EKL 81. panta pārkāpumu	II - 3416
— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti	II - 3416
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3418
Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu	II - 3421
Par palielinājuma koeficienta 2,5 piemērošanu	II - 3423
Par Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu	II - 3423
— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti	II - 3423
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3426
Par pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu	II - 3430
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 3432